

Sygn. akt IV U 743/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2016r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący	SSO Elżbieta Wojtczuk
Protokolant	st. sekr. sądowy Małgorzata Wierzbicka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 maja 2016r. w S.

odwołania K. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

z dnia 2 czerwca 2014 r. (Nr (...))

w sprawie K. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do renty socjalnej

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala, że ubezpieczonej K. G. przysługuje prawo do renty socjalnej od dnia 01 marca 2014 r. na stałe.

Sygn. akt IV U 743/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 czerwca 2014r. Nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S., działając na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej i przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, odmówił K. G. prawa do renty socjalnej, gdyż Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z dnia 16 maja 2014r. stwierdziła, że nie jest całkowicie niezdolna do pracy.

Odwołanie od w/w decyzji złożyli w imieniu K. G. jej rodzice A. i D. G., wnosząc o ustalenie prawa do renty socjalnej. W uzasadnieniu wskazano, że dokumenty przedstawione w postępowaniu przed organem rentowym nie zostały dokładnie przeanalizowane i wzięte pod uwagę, a wynika z nich, iż rozwój i funkcjonowanie ubezpieczonej stoi w miejscu. Podkreślono, że K. G. od najmłodszych lat miała problemy z mową i jej rytmem, zapomniała co chce powiedzieć, nawet prostych i oczywistych słów. Miała bardzo duże problemy z nauką, wymaga nieustannej pomocy, kontroli i nadzoru podczas wykonywania jakichkolwiek prac, szybko się męczy i zniechęca. Jest osobą niesamodzielną, ma problemy w nawiązywaniu kontaktów międzyludzkich, nie potrafi określić godziny, jak również ma problemy z podstawowymi działaniami matematycznymi (odwołanie, k. 1-2v akt sprawy).

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, powołując się na przepisy prawa oraz argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji (odpowiedź organu rentowego na odwołanie, k. 3-4 akt sprawy).

Sąd ustalił, co następuje:

Ubezpieczona K. G., ur. (...), w dniu 5 marca 2014r. wniosła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniosek o rentę socjalną (wniosek, k. 1-2v akt rentowych). Rozpoznając wniosek organ rentowy skierował wnioskodawczynię na badanie przez Lekarza Orzecznika, który w orzeczeniu z dnia 1 kwietnia 2014r. nie uznał jej za osobę całkowicie niezdolną do pracy (orzeczenie Lekarza Orzecznika z dnia 1.04.2014r., k. 4 akt rentowych). Z uwagi na wniesiony sprzeciw od w/w orzeczenia sprawa została skierowana do Komisji Lekarskiej ZUS, która orzeczeniem z dnia 16 maja 2014r. nie stwierdziła u ubezpieczonej całkowitej niezdolności do pracy (orzeczenie z dnia 16.05.2014r., k. 7 akt rentowych). Powołane orzeczenie było podstawą wydania zaskarżonej decyzji z dnia 2 czerwca 2014r., odmawiającej K. G. prawa do renty socjalnej (decyzja z dnia 2.06.2014r., k. 8 akt rentowych).

Przeprowadzone badanie psychiatryczno-psychologiczne ubezpieczonej wskazało na aktualny poziom funkcjonowania intelektualnego w obszarze niepełnosprawności intelektualnej w stopniu lekkim, a także obecność uogólnionych zaburzeń funkcji poznawczych: zaburzeń funkcji językowych – dysfazję, dysleksję, jak również dysgrafię, dyskalkulię rozwojową. Obecne są również znaczne zaburzenia pamięci i procesów uczenia się, zwłaszcza werbalnego oraz zaburzenia funkcji wykonawczych i myślenia abstrakcyjnego. Stwierdzone dysfunkcje wynikają z nieprawidłowego rozwoju (...) i obserwowane są od wczesnych lat życia K. G.. Ich obecność powoduje znaczne trudności w samodzielnym wykonywaniu prostych, codziennych czynności, tym bardziej aktywności związanych z pracą zawodową. U ubezpieczonej stwierdzono znaczne zaburzenia aktywności celowej i sfery motywacyjnej, które przejawiają się nie tylko w niedostatecznym zainteresowaniu otoczeniem i ogólnej niechęci do działania, ale także w braku celowego planowania, realizowania i kontrolowania aktywności. Wnioskodawczyni nie jest w stanie realizować codziennych zadań bez stałego wsparcia osób bliskich, które musiałyby jej towarzyszyć na każdym etapie ewentualnej aktywności zawodowej, co nie jest możliwe. Nieprawidłowy rozwój i funkcjonowanie emocjonalne przejawiające się w braku umiejętności odraczania potrzeb, sztywnych, nieadekwatnie silnych reakcji emocjonalnych świadczą o braku możliwości emocjonalnego sprostania sytuacji pracy zawodowej. Ponadto rozpoznano u ubezpieczonej znaczne zaburzenia funkcjonowania społecznego przejawiające się brakiem potrzeb nawiązywania relacji społecznych, nieumiejętności ich podtrzymywania, wycofywaniem się z kontaktów pod wpływem niewielkich trudności. Dysfunkcje te wykluczają możliwość podjęcia przez ubezpieczoną roli pracownika. W opinii sporządzonej na zlecenie Sądu przez biegłą psychiatrę dr n. med. K. T. i biegłą psycholog dr n. med. A. K. w ramach opinii Instytutu (...) w W. Kliniki (...), zawarto stanowisko, że przeprowadzone badanie K. G. wskazuje nie tylko na niepełnosprawność umysłową w stopniu lekkim, ale również zaburzenia funkcji poznawczych na podłożu nieprawidłowego rozwoju (...), znaczne zaburzenia sfery emocjonalno-motywacyjnej oraz funkcjonowania społecznego. Wobec powyższego uznano ubezpieczoną za całkowicie niezdolną do wykonywania pracy zawodowej, nawet w warunkach pracy chronionej, z powodu naruszenia sprawności organizmu z przyczyny upośledzenia umysłowego w stopniu lekkim, które powstało przed ukończeniem 18 roku życia. Stan ten jest trwały (opinia biegłych z Instytutu (...) w W. Kliniki (...), k. 85-94 akt sprawy). W badaniu neurologicznym u ubezpieczonej nie stwierdzono istotnych odchyłeń od stanu prawidłowego (opinia biegłego lekarza neurologa, k. 56 akt sprawy).

K. G. ma 21 lat, od dzieciństwa rozwijała się nieprawidłowo, w szkole podstawowej i gimnazjum pobierała naukę w klasach integracyjnych, uczęszczała do Zawodowej Szkoły Specjalnej w zawodzie kucharza (okoliczności bezsporne).

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonej K. G. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia z dnia 27 czerwca 2003 roku o rencie socjalnej (Dz. U. 2003 Nr 135, poz. 1268 ze zm.) renta socjalna przysługuje osobie pełnoletniej całkowicie niezdolnej do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18. roku życia. Osobie, która spełnia warunki określone

w ust. 1 przysługuje renta socjalna stała, jeżeli całkowita niezdolność do pracy jest trwała albo renta socjalna okresowa w przypadku, gdy całkowita niezdolność do pracy jest okresowa (art. 4 ust. 2 powołanej ustawy). Przy określaniu niezdolności do pracy z mocy art. 15 pkt 1 w/w ustawy odpowiednie zastosowanie znajduje art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W myśl art.12 ust.1, 2 i 3 ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Rozstrzygnięcie o zasadności odwołania ubezpieczonej od decyzji organu rentowego odmawiającej jej prawa do renty socjalnej wymagało ustalenia, czy K. G. jest osobą całkowicie niezdolną do pracy z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało przed ukończeniem 18. roku życia. W tym celu Sąd zasięgnął opinii specjalistów z zakresu medycyny. Sporządzona na tę okoliczność opinia biegłych z Instytutu (...) w W. Kliniki (...) dała podstawy do ustalenia, że ubezpieczona jest trwale całkowicie niezdolna do pracy zawodowej z powodu upośledzenia umysłowego lekkiego, które powstało przed ukończeniem 18. roku życia. Biegły psycholog kliniczny i specjalista psychiatra sporządzając opinię w ramach Instytutu podkreśliły, że K. G. wymaga codziennej opieki drugich osób i nie jest zdolna do żadnej pracy, nawet w warunkach chronionych. Mimo w miarę poprawnego funkcjonowania w nieskomplikowanych, codziennych, znanych uwarunkowaniach społecznych, swobodnego poruszania się po utartych ścieżkach, znajomości prostych mechanizmów społecznych, wymaga pomocy w sytuacjach bardziej złożonych, szczególnie wymagających przewidywania i abstrakcyjnego myślenia. Podkreślono także istotność uwag powtarzających się we wszystkich badaniach psychologiczno-pedagogicznych, którym wnioskodawczyni była poddawana w czasie przebiegu kształcenia, że ubezpieczona bardzo szybko męczy się psychicznie, zniechęca się, porzucając nawet zajęcia, które początkowo ją interesowały. Niczego nie doprowadza do finału, wymaga stałej zachęty i stymulacji przy wykonywaniu prostych czynności dnia codziennego. Poziom jej werbalnego komunikowania się z otoczeniem i radzenia sobie w prostych zajęciach związanych z samoobsługą i poruszaniem się po znanej okolicy jest wystarczające do codziennej egzystencji. Jednakże stopień upośledzenia rozwoju osobowości w sferze emocjonalnej i funkcjonowaniu społecznym nie pozwoli wnioskodawczyni na wykonywanie jakiejkolwiek pracy zawodowej. Przeprowadzone bardzo szczegółowe badania psychologiczne wykonane w Klinice (...) wykazały u K. G. emocjonalność infantylną, nastawioną na natychmiastowe reakcje, bez umiejętności ich odraczania, z utrzymującą się w takich sytuacjach skłonnością do dysforii a nawet agresji.

Sąd ocenił opinię biegłych z Instytutu (...) w W. Kliniki (...) jako należycie i wyczerpująco uzasadnioną, spójną i logiczną. Opinia została sporządzona na podstawie analizy danych z akt sprawy, dostępnej dokumentacji medycznej, jak również po przeprowadzeniu kilkugodzinnego badania ubezpieczonej. Ponadto zwrócono uwagę, że ze względu na rozpoznane już od wieku dziecięcego upośledzenie umysłowe, wnioskodawczyni była wielokrotnie badana przez psychologów, pedagogów szkolnych, konsultowana neuropsychologiczne i neurologiczne, a w badaniach tych stwierdzono nieharmonijny rozwój poszczególnych funkcji poznawczych i sfery emocjonalnej, jak również deficyt w zakresie myślenia abstrakcyjnego. Zastrzeżenia organu rentowego do w/w opinii Instytutu (...) obejmowały tylko stopień orzeczonej niezdolności do pracy. Organ rentowy powołał się na sporządzoną w sprawie wcześniejszą opinię psychiatryczno-psychologiczną oraz stwierdzenie, że zgodnie ze standardami orzecznictwymi upośledzenie umysłowe w stopniu lekkim nie daje podstaw do orzeczenia całkowitej niezdolności do pracy (k. 104 akt sprawy). Jak jednak zauważyli biegli przeprowadzający badanie w ramach Instytutu, wrażenie, które robi K. G. podczas badania psychiatrycznego, neurologicznego czy ogólnolekarskiego jest złudnie poprawne. W tych badaniach nie sposób wystarczająco dokładnie uchwycić rzeczywistych deficytów rozwojowych w zakresie funkcji poznawczych i w sferze emocjonalnej. Z uwagi na wybiórcze deficyty w poziomie rozwoju tych układów, poziom rozwoju ubezpieczonej można porównać do rozwoju dziecka w wieku około 7 lat, które radzi sobie z prostymi, powtarzalnymi czynnościami dnia codziennego, ale wymaga nadzoru i stymulacji w funkcjonowaniu. Jak słusznie zauważyły biegłe, trudno dopuścić, aby dziecko na tym etapie rozwoju nadawało się do pracy zawodowej. Co więcej u K. G. stan ten jest trwały wobec występowania deficytów neurologicznych, spowodowanych uszkodzeniem ośrodkowego układu nerwowego. Niewątpliwie także pierwszy zespół biegłych psychiatry i psychologa rozpoznał u ubezpieczonej upośledzenie

umysłowe w stopniu lekkim. W opinii Instytutu wskazano, że sam fakt stwierdzenia upośledzenia umysłowego jest jednoznacznym dowodem na organiczne uszkodzenie mózgu. Prawidłowo rozwinięty i nieuszkodzony mózg nie będzie bowiem funkcjonował na poziomie upośledzenia umysłowego. Deficyty przejawiające się jako upośledzenie umysłowe mogą nie być uchwytnie w badaniu neurologicznym, ale badanie neuropsychologiczne pozwala na ich dokładne opisanie, wskazując na ubytki w funkcjonowaniu poszczególnych struktur mózgowych. Podkreślenia także wymaga, że przy ocenie niezdolności do pracy jako punkt odniesienia należy przyjąć możliwości umysłowe prawidłowo funkcjonującej osoby, a nie możliwość prawidłowego funkcjonowania osoby z lekkim upośledzeniem umysłowym w znanym jej środowisku.

W tych okolicznościach Sąd nie obdarzył wiarygodnością dowodu z opinii biegłych psychiatry J. U., psychologa M. K. (k. 11), gdyż opinia ta jest lakonicznie uzasadniona i biegli nie przeanalizowali tak dogłębnie stanu psychicznego ubezpieczonej jak biegli z Instytutu (...) w W..

Całokształt okoliczności sprawy pozwolił zatem ustalić, że K. G. spełnia przesłankę przyznania prawa do renty socjalnej określonej w art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o rencie socjalnej. Zgodnie zaś z art. 4 ust. 2 pkt 1, wobec stwierdzenia trwałej całkowitej niezdolności do pracy, przysługuje jej renta socjalna stała.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc, zmieniono zaskarżoną decyzję i ustalono, że ubezpieczonej przysługuje na stałe prawo do renty socjalnej od dnia 1 marca 2014r., tj. od miesiąca, w którym złożono wniosek, gdyż wtedy już całkowita niezdolność do pracy u ubezpieczonej istniała.